N°. 111. 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DONDERDAG 19 SEPTEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den September.

Eene depeche, den 10den van de reede van Tanger, door den Prins *van Joinville* aan den minister van marine, en door den hertog *van Glucksberg* en den heer *de Nyon* aan den minister van buitenlandsche zaken verzonden, is den 15den te Bayonne overgebragt, en van daar terstond naar herwaarts overgemaakt. Zij behelst het belangrijk berigt *dat de vrede tusschen Frankrijk en den keizer van Marocco gesloten*, althans geteekend is. Het gouvernement heeft deze depeche gisteren avond en heden morgen door hare organen bekend gemaakt; de inhoud is als volgt:

Tanger, den 10den September.

»Het Maroccaansch gouvernement heeft om den vrede gevraagd. Het eskader is heden voor Tanger gekomen. De gouverneur van de stad heeft zich aan boord begeven om het aanzoek te vernieuwen; onze voorwaarden zijn geteekend en aangenomen geworden, en is het traktaat vervolgens geteekend. In den loop van den dag is de consul-generaal in zijn post hersteld en zijne vlag door de stad begroet geworden. Het bevel om alle vijandelijkheden te staken en het eiland Mogador te ontruimen zal dezen avond worden afgezonden."

Bijkans is deze tijding onverwacht voor het gouvernement geweest; het artikel van het *Journal des Débats*, nu een paar dagen geleden geplaatst, bewijst zulks genoeg. Hetzelfde blad behelst thans een nieuw betoog. De keizer van Marocco had, zegt het, zich verstandiger betoond dan men van hem verwacht had; hij had aan den raad van voorzigtigheid en wijsheid gehoor gegeven; hij had om den vrede gevraagd en deze was geteekend; de fransche vlag wapperde op nieuw, vreedzaam en roemrijk, te Tanger. In de tijden waarin wij leven was het, tot geluk der menschheid en der beschaving, de vrede het beginsel [illegible] groote mogendheden, is — zegt het Journal — zoodanig [illegible] winningen. Frankrijk had meer gedaan dan den vrede te verkrijgen, het had hem overwonnen. De daarvoor betaalde prijs kon het niet betreuren, want Frankrijks invloed in Afrika en zijn aanzien in Europa en in de geheele wereld zijn er aanmerkelijk door vermeerderd.

»De behaalde overwinningen door de fransche wapenen op het grondgebied en de kust van Afrika — dus vervolgt het gezegde blad — zijn eene les geweest voor Marocco en eene waarschuwing voor Europa; eene les voor Marocco, omdat zij bewezen hebben dat Frankrijk besloten was de veiligheid zijner bezittingen in Afrika te verzekeren en de middelen bezat om zulks uit te voeren; eene waarschuwing voor Europa, omdat zij bewezen hebben dat het fransch gouvernement eerbied genoeg inboezemde aan zijne twijfelachtige bondgenooten, en vertrouwen genoeg aan zijne opregte bondgenooten, om eenen ernstigen oorlog te kunnen ondernemen, zonder het stelsel te veranderen van de betrekkingen der mogendheden van den eersten rang. Frankrijk heeft den vrede in Afrika te danken aan den voorspoed zijner wapenen, den vrede in Europa aan de gematigdheid van zijn gouvernement en het vertrouwen dat het inboezemt.

»De heden van Tanger ontvangene depeche heeft slechts een ongelijk, dat zij namelijk de berekeningen en voorspellingen der oppositiebladen op eene geduchte wijs logenstraft. Nog heden zeide men, dat Frankrijk noch vrede zou kunnen maken, noch oorlog kunnen voeren; dat het den vrede niet zou sluiten, omdat de keizer van Marocco niet zou willen, den oorlog niet voeren, omdat Engeland het niet toestaan zou! En nu blijkt het, dat het gouvernement een eervollen vrede sluit, na krachtig den oorlog te hebben gevoerd."

— Heden morgen verkondigde het kanon der Invaliden aan de bevolking der hoofdstad de gelukkige tijding van de vredessluiting met Marocco. — Ter beurze heeft deze tijding een zeer aangenamen indruk gemaakt.

— De *Moniteur Algérien* behelst een breedvoerig verslag van den zegepralenden intogt des maarschalks *Bugeaud* te Algiers, op den 5den dezer. De bevolking heeft een levendig deel aan die vreugdebetooning genomen. Den nacht te voren was in aller haast een triomfboog op de Place Royale opgerigt, waarneven de in den slag van Isly behaalde zegeteekenen waren geplaatst. Al de autoriteiten hebben den gouverneur-generaal opgewacht en hem van de haven tot naar zijn hôtel begeleid. Daar heeft de Maarschalk met korte woorden degenen die hem omgaven toegesproken, dat hij al die eerbewijzen met fierheid ontving, minder als aan hem gerigt zijnde, maar als eene openbare hulde aan de inspanningen en den moed van het leger. In den namiddag zijn de consuls der onderscheidene natiën den gouverneur-generaal komen begroeten.

De *Moniteur Algérien* deelt voorts den volgenden brief mede door den koning aan den maarschalk *Bugeaud* geschreven:

Neuilly, den 29 Augustus.

»Mijn waarde maarschalk, het is met eene levendige en diepe aandoening dat ik u gelukwensch wegens de schitterende krijgsdaden, welke gij dezer dagen gevoegd hebt bij al degene die onze vaandels hebben opgeluisterd. Het door u genomen edel besluit om den slag van Isly te leveren met een in getal zoo ongevenredigd leger tegen dat 't welk gij gingt aanvallen, heeft bij onze dappere soldaten gewaarwordingen verwekt, die ik bij het vernemen daarvan zelf heb ondervonden. Ik heb gevoeld dat dit ten strijde oproepen van Fransche soldaten een onverwinnelijk moest maken, en zij zijn het geweest. Zijt, mijn waarde maarschalk, mijn tolk bij hen. Zegt hun dat ik het uit naam van Frankrijk als uit den mijnen, U verzoek aan dat brave leger, 't welk gij zoo roemrijk ter overwinning hebt geleid, de uitdrukking aan te bieden der nationale erkentelijkheid en der bewondering, welke deszelfs dapperheid en toewijding inboezemden.

»Ontvang, mijn waarde Maarschalk, de verzekering van al de gevoelens, welke ik altijd voor U zal behouden.

Uw toegenegen
LODEWIJK PHILIPS."

De Maarschalk heeft dezen brief woordelijk ter kennis van het leger in Afrika gebragt.

— De belegerings-operatiën voor Metz voor het practisch onderrigt der troepen wordt naar de regelen der kunst met ijver voortgezet. Aan de belegeringswerken wordt even als in den werkelijken oorlog des nachts gearbeid. De belegerde doet uitvallen en heeft het regt de werken van den aanval te vernielen als de belegeraar met geene genoegzame magt op de plaats van den uitval tegenwoordig is. De staf houdt het dagboek van den belegeringsarbeid en van al de voorvallen, even als [illegible] oorlog mogelijk zou wezen.

— Men spreekt van eene aanstaande promotie van pairs; de *Constitutionnel* begroot het getal op 32.

— Langs buitengewonen weg heeft men tijdingen uit Madrid van den 9 ontvangen, volgens welke de schepen van het eskader, welke laatstelijk te Mogador waren, den 3 in de baai van Cadix zijn aangekomen. Het linieschip *Inflexible* en de stoomboot *Montezuma* waren denzelfden dag van Algiers in genoemde baai binnengekomen. Uit die berigten blijkt niet, of de Prins *van Joinville*, sedert den 28 der vorige maand te Cadix, zich sedert naar Oran had begeven. De brieven uit die stad gaan niet verder dan tot den 30.

— De Madridsche correspondentie van den 9den vermeldt, dat de heer *Martinez de la Rosa* dien dag in de hoofdstad aangekomen was. Volgens de Madridsche bladen van den 10den had zijne verschijning nog al opzien gebaard. Sommigen hielden voor zeker dat hij in het ministerie zou treden en de portefeuille van [illegible] zaken bekomen; anderen hielden het voor twijfelachtig [illegible] ministerie werkelijk eene wijziging bekwam.

Er hebben te Madrid verontrustende geruchten [illegible] mige verkiezingen in Navarre [illegible]. In sommige collegiën zouden [illegible] met algemeene stemmen zijn gekozen geworden [illegible] zou men zelfs kreten voor

don *Carlos* hebben doen opgaan. Dit laatste vooral schijnt echter ver van bewezen.

Ter beurze van heden (16 *September*) waren genoteerd: 5 pCt. 119,85; 3 pCt. 82,25; Nap. rent. 98,70; Spanje 3 pCt. 32½; 5 pCt. 34¾; Rom. L. 105½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 15den September.

Z. M. de Koning van Pruissen is den 13den van zijne reis op het slot Sanssouci teruggekeerd; ook Z. K. H. de Prins van Pruissen is van Londen en de Nederlanden wederom te Berlijn aangekomen.

H. M. de Koningin van Pruissen is op Hoogstdezelver terugreis van Ischl naar Silezie den 8sten te Munchen aangekomen en heeft een bezoek bij de Koninklijke familie aldaar afgelegd.

— Uit Petersburg schrijft men, dat de Keizer onder anderen eene som van 3000 roebels, in naam der overledene Grootvorstin *Alexandra*, naar Warschau had gezonden, om te worden verdeeld onder degenen die bij de jongste overstrooming het meest geleden hadden.

— Van de Poolsche grenzen wordt onder dagteekening van 3 September gemeld:

»Ten gevolge van de door den minister van oorlog ingediende rapporten, zijn de plannen, volgens welke voortaan de oorlog tegen de oproerige bergbewoners van den Kaukasus aanvallenderwijs en op eene uitgebreide schaal gevoerd zal worden, door den Keizer goedgekeurd. Dienvolgens zullen aanzienlijke strijdkrachten naar het oorlogstooneel trekken, en zal de oorlog een geheel ander aanzien krijgen. De Keizer moet besloten hebben den veldtogt in persoon bij te wonen, of zich ten minste in de nabijheid van het oorlogstooneel op te houden. De graaf *van Nesselrode* wordt eerlang in St. Petersburg terug verwacht. Men beweert, dat hij onder anderen in last heeft gehad, om aan het Engelsche kabinet de stellige voornemens des Keizers ten aanzien van den Kaukasischen oorlog mede te deelen, en er ernstig op aan te dringen, dat de ondersteuning, die de Circassiers voortdurend over Konstantinopel door Engelsche agenten ontvangen, ophoude.”

Een ander berigt van de Russische grenzen meldt, dat de Keizer, op voorstel van den minister voor het openbaar onderwijs, bevel had gegeven, om een aantal jongelieden op kosten van den Staat naar Duitschland, Zwitserland, Italie, Frankrijk en Engeland te zenden, ten einde zich daar voor het hoogleeraarsambt aan Russische hoogescholen voor te bereiden, en [illegible] hierdoor zou worden ontheven van de noodzakelijkheid, om buitenlanders als hoogleeraren te beroepen. Hetzelfde berigt behelst het volgende: »De kerkelijke verwikkelingen in Rusland en Polen nemen meer en meer een ernstigen keer. Van de ruthenische gemeenten in Rusland, die zich voor eenigen tijd met de orthodoxe Russische kerk vereenigd hadden, zijn vele met hare geestelijken weder tot de katholijke gemeenschap teruggekeerd, met de verklaring, dat men ze door allerlei kunstenarijen misleid en van de katholijke kerk afvallig gemaakt had. In St. Petersburg heeft men besloten zeer gestrenge maatregelen daartegen te nemen. De geestelijken zullen in kloosters opgesloten, de gemeenten, zoo zij in hun opzet volharden, naar andere gewesten verplaatst, en de weerbarstige ingezetenen afzonderlijk onder Grieksche gemeenten verdeeld geworden. In Polen is de Russische regering in een voortdurenden strijd met het katholicismus, die ook uit een staatkundig oogpunt van belang is, vermits de Polen hunne godsdienst als het laatste palladium hunner nationaliteit beschouwen. De afzetting van den bisschop van Kalisch door den Heiligen Stoel is uit dien hoofde eene gebeurtenis, die in Polen allerwege opmerkzaamheid [illegible] gevonden heeft en met gespannen verwachting ziet men de maatregelen te gemoet [illegible] Petersburg [illegible]

— Uit Trier meldt men [illegible] zich sedert den 11den dezer aldaar bevonden [illegible] zondag had het getal der vreemdelingen, die de domkerk aldaar bezochten, om den Heiligen Rok te zien, meer dan [illegible] bedragen, en men meende zonder overdrijving te kunnen zeggen, dat het getal der bezoekers, sedert 18 Augustus, op meer dan een half millioen geschat mag worden. De prijzen der levensmiddelen waren, in verhouding tot het groot getal vreemdelingen, niet bedeelend gestegen. Naar veler gevoelen zou ook de Aartsbisschop van Parijs, wiens aankomst te Coblenz den 8sten dezer van daar verneld wordt, zich naar Trier verder begeven.

— De keizer en keizerin van Oostenrijk zijn den 5den dezer te Triest aangekomen en er met de grootste geestdrift ontvangen. Ook de hertog van Modena en de groothertog en groothertogin van Toskane waren er aangekomen.

— Het *Siebenburger Wochenblatt* van den 29sten Augustus meldt van de Zevenbergsche grenzen:

»Op Zondag den 18den Augustus, des namiddags ten 6 ure, begaven zich de twee officieren van het detachement troepen, dat zich nabij Telega bevindt, in de zoutgroeven, die sedert de afschaffing der doodstraf in Wallachije tot staatsgevangenis en strafinrigting dienen, ten einde een onderzoek in te stellen tegen eenen arrestant, die van diefstal beschuldigd was. Voor de deur der gevangenis legden, volgens het voorschrift der wet, de beide officieren hunne sabels af; op hetzelfde oogenblik echter traden twee gevangenen, onder voorwendsel van water te halen, met eene ton, welke zij door middel van twee stokken droegen, uit de gevangenis, en bijna gelijktijdig de deur achter hen gesloten, hief een der beide gevangenen zijnen stok op, en tracht de schildwacht daarmede te treffen. De soldaat treedt eenige passen achteruit en schiet den gevangene neder. Terwijl dit gebeurde, drongen vijf andere gevangenen uit de gevangenis in het wachthuis, maakten zich meester van vijf geweren met opgestokene bajonetten en spoedden zich daarmede naar de gevangenis terug; intusschen waren er vijftig andere gevangenen uitgebroken, die in de ter linker zijde gelegene bewaarplaats van werktuigen doordrongen en zich daar met allerlei voorwerpen wapenden. De officieren werden door de gevangenen, die zich meestendeels reeds van hunne boeijen ontdaan hadden, aan elkander vastgebonden, en met den dood bedreigd, in geval zij hunnen soldaten geen bevel gaven, om zich rustig te houden. Natuurlijk was deze bedreiging van geene uitwerking; de officieren gedroegen zich dapper, en kommandeerden den binnendringenden manschappen vuur te geven. De onderofficier schoot terstond den gevangene, die den kommanderenden officier den doodslag wilde toebrengen, neder; en nu ontstond er een vreeselijke strijd, waarbij van beide zijden met wanhopigen moed gevochten werd. Van de gevangenen bleef 10 man op de plaats dood en werden 17 gekwetst; van de soldaten werden drie zwaar gewond, terwijl een der officieren een bajonetsteek achter het oor bekwam. De bojaar *Andreas Deschu*, het hoofd van dezen opstand, even als een Wen te Braila, nam de vlugt, maar werd door twee soldaten weder gegrepen en in de gevangenis teruggebragt. Men moet er zich over verwonderen, dat *Deschu* zich in zijne gevangenis zelfs pistolen heeft kunnen verschaffen. Op het eerste berigt van dezen opstand zond vorst *Bibesco* den staats-secretaris *Emanuel Baleano* en zijnen adjudant, kapitein *Nicolaas Bibesco*, derwaarts af. Er werd een onderzoek ingesteld, en de officieren en soldaten, die zich zoo dapper gedragen hadden, werden vorstelijk beloond. Volgens hetgeen tot heden toe uit het bedoelde onderzoek gebleken is, stonden de misdadigers in verstandhouding met verscheidene Bulgaren en Serviers te Plojeschti, Bucharest, Pileschti, Braila, enz., en zoude de bevrijding der gevangenen het eerste sein zijn tot het vermoorden van den [illegible] het in brand steken der stad en het veroorzaken eener algemeene regeringloosheid in Wallachije [illegible], ten einde, op die wijze de aandacht der Porte en der naburige staten van Bulgarije af te trekken en aldaar een onafhankelijk vorstendom te vestigen. De Bulgaren hebben een ongunstig tijdstip uitgekozen, want de tegenwoordige regering van Wallachije is zoo sterk, dat zij elk oogenblik gereed en bij magte is, om eenen opstand te onderdrukken.”

— Brieven uit Konstantinopel van 28 Augustus behelzen, behalve de vroeger medegedeelde bijzonderheden, nog het volgende:

»De Porte heeft zich, na ontvangst der tijding van de verandering van ministers in Griekenland, genoopt gezien, eene nota aan de vertegenwoordigers der groote mogendheden te rigten. In deze nota herinnert de Porte de vroeger door die mogendheden ten aanzien van Griekenland gedane toezeggingen en drukt de hoop uit, dat dezelve geene gelegenheid zullen laten voorbijgaan, om van hunne in dier zake uitgesprokene bedoelingen te doen blijken.

»Uit Syrie en andere provincien wordt berigt, dat de firman aangaande de afschaffing der doodstraf wegens afval van het islamismus, voor zoo verre een renegaat zich daaraan schuldig maakt, overal is afgekondigd geworden. Uit Mossul meldt men, dat de Patriarch der Nestorianen in al zijne functien hersteld is.

»De tijding van het bezetten van Tanger die wij over Malta ontvangen hebben, heeft hier zeer veel opziens gebaard.”

— Uit Alexandrie wordt gemeld, dat de Onderkoning, bij gelegenheid, welke hij na zijne terugkomst aan de vreemde consuls verleende, te kennen gegeven heeft, dat Egypte, zoowel wat betreft zijne magt als ten aanzien van de onuitputtelijkheid zijner hulpbronnen, in geheel het Oosten onovertroffen was. Nog bedroegen deszelfs jaarlijksche inkomsten meer dan 25 millioen, en een leger van 20,000 wel gedisciplineerde en uitmuntend geoefende soldaten stond den beheerscher van het land ter dienste. Men dacht dus, had de Onderkoning te kennen gegeven, wanneer men Egypte als zoo laag gezonken voorstelde, zich eenige bespottelijkheden [illegible] dit in den laatsten tijd hadden willen doen gelooven. De berigten uit Konstantinopel beschouwen deze gezegden echter als zijnde eene [illegible], zoowel die, welke betreffen het Egyptische leger, dat in [illegible] digen toestand verkeert, als wat aangaat de inkomsten, welke niet meer genoemde hoogte bereikt hebben, ook niet, toen Syrie nog onder den schepter van den Onderkoning behoorde.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 18den September.

Bij koninklijk besluit van den 22sten Maart 1843, n°. 74, zijn de heeren *Hugo* en *Jan Pieter Cornelis de Groot* verheven tot den adelstand der Nederlanden.

— Men verneemt, dat Z. M., bij besluit van den 18 Augustus jl., eene commissie heeft benoemd, bestaande uit de heeren *J. D. C. C. W.* baron *d'Ablaing* van Giessenburg, lid van de ridderschap der provincie, Dr. *A. Numan*, directeur en hoogleeraar aan 's Rijks veeartsenijschool, en Mr. *U. W. E. Cazius*, procureur-generaal bij het provinciale geregtshof te Utrecht, belast met het ontwerpen van een algemeen werkend reglement van politie, omtrent de behandeling en den vervoer van ziek en verdacht vee.

— Men verneemt dat de luitenant ter zee *J. W. van Maren*, kommanderende het instructievaartuig *Urania*, op het daartoe door hem gedaan verzoek, uit laatstgenoemde betrekking eervol ontslagen is.

— Dezer dagen is aan den heer *Mazel*, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als mededirecteur der verzameling schilderijen van moderne meesters op het pavilloen te Haarlem en tevens de directie over die verzameling voorloopig uitsluitend opgedragen aan den directeur van het museum te Amsterdam den heer *J. W. Pieneman*.

— Naar men verneemt, heeft Z. M. tot Oostindische ambtenaren der 1ste klasse benoemd de heeren Mr. *H. W. Mees* en Mr. *F. C. T. Derleman*, kweekelingen van de Koninklijke Akademie te Delft.

— Z. M. heeft aan den luitenant der 1ste klasse *G. C. Zoutman* opgedragen het toezigt over de te Curaçao in aanbouw zijnde schooner, welke genoemd zal worden *Aruba*.

— Met 1o. October aanstaande zal, naar men verzekert, Zr. Ms. fregat *Ceres* in dienst worden gesteld, ter vervanging van het in Oostindie gestationneerde fregat *Palembang*, en zulks onder bevel van den kapt. ter zee *J. Enslie*.

— Het smaldeel onder bevel van Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden is den 1 dezer te Napels aangekomen en zal, naar men verzekert, onmiddellijk van daar de reis naar het Vaderland voortzetten.

— De *Rotterdamsche Courant* deelt het volgende mede:

» Eergisteren zag men van nagenoeg alle schepen onzer koopvaardijvloot de vlaggen wapperen. Dat feestbetoon gold het vijf en twintig jarig bestaan der Maatschappij *tot nut der Zeevaart*. In het jaar 1819 onder bestuur van den waardigen *John Veder*, opgerigt, en in korten tijd, door 's mans onvermoeide pogingen, en door den ijver van den Secretaris *S. C. Holm*, boven verwachting uitgebreid, mogt in het afgeloopen tijdperk die maatschappij eene der nuttigste en voortreffelijkste inrigtingen worden, op welke zich de tweede koopstad des Rijks verhoovaardigen kan. Aanzienlijk is het getal der kapiteins, door ouderdom of rampspoed, van hunne middelen van bestaan beroofd, nog aanzienlijker het getal der weduwen en kinderen, die van deze inrigting den weldadigsten onderstand mogten genieten. De jaarlijksche uitkeering, tot welke het fonds der Maatschappij en de bijdrage harer leden het bestuur in staat stellen, is thans reeds tot *ƒ* 12600 gekommen. In het jaar 1841 is, vooral door de bemoeijingen van de toenmalige voorzitter en vice-president, de heeren *Versluys* en *Martens*, een meer geschikt lokaal voor de vergaderingen der Maatschappij verkregen, en tevens eene societeit voor de honoraire en effective leden daargesteld, hetwelk de aanwinst van een groot getal van eerstgemelde leden ten gevolge had, wier belangelooze bijdragen der Maatschappij hoogst wenschelijk, ja noodzakelijk zijn, om aan het edel oogmerk der instelling voortdurend te blijven beantwoorden.

— Men schrijft uit 's Hertogenbosch: Het merkwaardig, groot gesmeed ijzeren slangenstuk, bekend onder den naam van *Dolle Griet*, ligt op de plaats achter het [illegible] is een gedeelte daarvan afgezaagd geworden, dat tot heden in den toren der St. Janskerk aan het uurwerk gehangen heeft; de WelEd. Gestr. heer *van Deventer*, majoor bij het 2de regement artillerie, heeft verzocht aan de regering, en verkreeg ook de toestemming, om deze beide stukken, weder tot één geheel te vereenigen, en ook de ijzeren kogel, welke 170 jaren in de ziel gezeten had, uit te halen. Het is, onder de leiding van den zaakkundigen en daarin voor de wetenschappen belangstellenden 2den luitenant der artillerie *L. S. R. Sesseler*, (gedurende eenen geruimen tijd aan 's Rijks constructie-werkplaatsen te Delft werkzaam geweest) gelukt, om, hoezeer reeds vele vruchtelooze pogingen vroeger daartoe waren aangewend, den kogel, welke in lang tijdsverloop, door roest als met het stuk vereenigd was, uit te halen; men is nu bezig om die beide stukken aan elkander te bevestigen, en daarvan weder een schoon geheel te maken. In het jaar 1511 is dit stuk geschut vervaardigd en is lang 6,171 el, en heeft in diameter 0,451 el.

— Te Groningen heeft men dezer dagen bij het graven van een kelder in een steenhuisje aan de zuidzijde der Martinikerk, vrij diep in den grond een steenen kogel van meer dan 150 ponden zwaarte gevonden, welke waarschijnlijk tijdens het beleg van 1672 op de plaats is neergekomen waar men hem thans gevonden heeft.

— Het stedelijk bestuur van Zwolle is, naar men van daar schrijft, ernstig bedacht om de gasverlichting in die stad in te voeren.

— Uit Middelburg schrijft men van den 16 September:

» Men verneemt, dat drie beambten bij de stedelijke belastingen te Zierikzee zich aan ontrouw hebben schuldig gemaakt, door de ontvangene belasting op de boter niet naar waarheid te boeken en te verantwoorden, en zich een gedeelte daarvan toe te eigenen; alsmede dat de heer staatsraad gouverneur der provincie, hiervan de stellige overtuiging hebbende ontvangen, voornoemde beambten in derzelver bediening heeft geschorst, en van het door hen gepleegde misdrijf aan den heer officier bij de arrondissements-regtbank hunner woonplaats mededeeling heeft gedaan.

— Men verneemt dat de heer *Baptiste Loisset* door het stedelijk bestuur benoemd is tot directeur der rijschool te 's Gravenhage.

— De ontvangst van den Belgischen ijzeren spoorweg heeft in de maand Julij jl. 2,092,000 franken bedragen. Men verzekert, dat die van de maand Augustus ongeveer 1,200,000 franken beloopt, de opbrengst van deze maand zou bijgevolg de aanzienlijkste zijn, welke men tot heden toe gehad heeft, want het hoogste cijfer der maandelijksche opbrengst was tot nu toe 1,120,000 franken geweest. Het vervoer van koopwaren heeft veel tot deze vermeerdering bijgedragen; de verzendingen uit Antwerpen naar Keulen worden allerbelangrijkst, en sedert eenige dagen is er aan het station te Antwerpen zooveel suiker, naar Keulen bestemd, aangebragt, dat men genoeg had, om er drie honderd goederenwagens mede te bevrachten.

— Men weet, dat, volgens de jongste berigten uit Java, de Belgische koopvaardijbrik *le Charles*, op de hoogte van de eilanden Coety, in straat Macasser, door zeeroovers vervolgd, vast geraakt en door de equipagie is moeten verlaten worden, welke equipagie, na tien dagen zwervens, behouden, doch in eenen allerbeklagelijksten toestand, uitgehongerd en afgemat, te Macasser is aangekomen.

Reeds vroeger hadden Zr. Ms. brikken *de Arend* en *Postillon*, het stoomschip *de Hekla*, en de schooners *Zephyr*, *Egmond* en *Janus* zich onder het bevel van den commandant van eerstgenoemden bodem, den luitenant ter zee van de eerste klasse, *F. X. R. 't Hooft*, te Macasser vereenigd, om de zeeroovers, welke, ten einde zich over hunne vroegere nederlagen te wreken, eene magt van 200 praauwen verzameld hadden, op te zoeken. Zoodra zij van het gebeurde onderrigt waren, kozen zij zee, om de Belgische brik op te sporen en zoo mogelijk te hernemen. Zij begaven zich, te dien einde naar de Prootjerivier, welke met ongeloofelijke moeite en niet zonder gevaar werd opgewerkt door de schooners de *Egmond* en de *Zephyr*, waarop de commandant der expeditie in persoon met een aantal manschappen en troepen der overige schepen overgegaan waren. Het gelukte aan deze, den Kampong of het dorp van den Sultan van Tengaron, bestaande uit 8 of 900 huizen, te bereiken, welke, daar het uit vele omstandigheden bleek, dat de Sultan en zijne onderdanen zich aan het wegnemen der Belgische brik hadden schuldig gemaakt, en deze daarvoor geene voldoening wilden geven, in brand gestoken en vernield werd. Vervolgens zakten de schepen de rivier af, en kwamen te Samarinda, waar men twee stukken geschut, de barkas, en een gedeelte der lading van de Belgische brik, die door de zeeroovers verkocht was, ontdekte, en hetwelk niet alleen terstond werd uitgeleverd, maar bovendien eene schadevergoeding van 120,000 gulden, met bedreiging anderzins den Kampong te zullen verwoesten. Met veel moeite werd er *ƒ* 4000 bijeengebragt, maar het overige zou in vijf jaren voldaan worden, waarvoor twee aanzienlijke ingezetenen, als gijzelaars, medegevoerd werden.

» Dertien dagen, » dus leest men aan het slot van de berigten, waaruit het bovenstaande ontleend is, » waren er met dezen togt verloopen, toen de schooners weder bij de overige vaartuigen voor de rivier terugkwamen, welke gedurende dien tijd niets omtrent hadden vernomen, en aan boord waarvan men derhalve omtrent het lot in de pijnlijkste onzekerheid verkeerde, en zich deswege in allerlei gissingen verloor.

» Dadelijk na de terugkomst der schooners vertrok het eskader naar Macasser, alwaar het den 23 April behouden aankwam. Het vond aldaar Zr. Ms. stoomschip *Phoenix*, aan boord hebbende den schout-bij-nacht *Machielsen*, die met dezen bodem in persoon aan den op handen zijnden togt tegen de roovers zou deel nemen, en waartoe binnen vier dagen alles gereed was.

» Het bovenstaande levert wederom het bewijs op, hoe onze brave zeeofficieren voortdurend werkzaam zijn, om den Indischen Archipel van het roofgespuis te zuiveren, en geene moeite noch gevaren ontzien, om dat doel te bereiken, en overal waar zij kunnen den handel krachtdadig te beschermen, en zoowel vreemde als nationale scheepvaart, hulp en bijstand te verleenen."

— De *Javasche Courant* van den 13 April ll. behelst eene dagorde van den Gouverneur-Generaal, waarbij Z. Exc. aan het Indisch leger bekend maakt, dat het Z. M. den Koning behaagd heeft, bij besluit van den 22 November 1843 n°. 7, aan Hoogstdeszelfs [illegible] in buitengewone dienst, den generaal-majoor, [illegible] het Indisch leger, *F. D. Cochius*, commandeur [illegible] Willemsorde en ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, te verleenen den titulairen rang van luitenant-generaal.

» Met een bijzonder gevoel van genoegen en deelneming » zegt vervolgens de gouverneur-generaal" brengen wij deze Koninklijke gunst ter kennisse van het leger. Het zal daarin het bewijs vinden, dat

Z. M. de diensten steeds indachtig, in tijden van oorlog, te Palembang, op Java en Sumatra bewezen, niet minder die waardoor, door welke orde en krijgstucht, onder genot van vrede en rust worden bevestigd. Wij houden ons overtuigd, dat het leger, niet verheugende over de belooning aan zegen en twintigjarige trouwe diensten in Indië toegekend, er tevens het blijk in zal vinden, dat de bij hetzelve heerschende en van deszelfs waardig hoogst uitgaande goede geest bij voortduring 's Konings hooggeschatte belangstelling wekt en nieuwe gunsten verzekert.

Voorts leest men in genoemde Courant, dat bij Koninklijk besluit van den 12 November 1833, n°. 4, de Oostindische ambtenaar, Jhr. *R. L. van Andringa de Kempenaer* als zoodanig ontslagen is.

Door Z. Exc. den Gouverneur-Generaal zijn benoemd:

Tot ommegaanden regter in de Wester afdeeling, mr. *P. F. Filz*, fiscaal bij den raad van justitie te Soerabaya, zijnde deze benoeming geschied op het daartoe door hem gedaan verzoek; tot ommegaanden regter in de Soerabayasche afdeeling, mr. *A. J. Swart*, lid in den raad van justitie te Socrabaya; tot surnumerair ambtenaar der tweede klasse, *A. L. Vernet*, eerste klerk ter algemeene Secretarie; tot ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Soerabaya, *J. G. Bök*, controleur der inkomende en uitgaande regten te Padang; tot surnumeraire ambtenaren der derde klasse, *J. W. van Rijk* en *J. F. Riesz*; tot pakhuismeester te Prigie, residentie Kedirie, *T. H. Mols*, gewezen derde commies op het residentie-kantoor te Tjanjor; tot pakhuismeester te Samarang, *J. A. Kempees*, ambtenaar op wachtgeld, laatstelijk pakhuismeester te Tjilatjap; tot vendumeester te Tagal, de secretaris dier residentie, *J. C. de Kock van Leeuwen*; tot vendumeester in de residentie Banjoemaas, de secretaris dier residentie *A. J. van Bulderen*; tot notaris te Soerabaya, *K. Feenstra*, geëmployeerde bij de algemeene rekenkamer; tot hoofdcommies bij 's lands algemeene kas te Batavia, voor de perceptie der middelen *J. B. van de Velde*, ambtenaar op wachtgeld; tot tweeden commies bij het bureau van den directeur-generaal van financiën, *A.* baron *Sloet van Oldruitenburgh*, ambtenaar van de derde klasse; tot surnumerair ambtenaar voor de dienst ter westkust van Sumatra, *A. van Santen*, klerk bij den controleur te Priaman; tot [illegible] in de [illegible] afdeeling, *F. H. Rovenkamp*, onderbeambte van de eerste klasse der militaire administratie in de voormalige derde groote militaire afdeeling, en zulks ter vervanging van het lid *G. Essingen*; en tot commies-boekhouder bij het sequestraat, *Nieuwenveen*, thans aldaar werkzaam.

Bevorderd tot controleur der eerste klasse, *V. A. L. P. Bekking*, controleur der tweede klasse; tot controleurs van de tweede klasse, *J. M. Muller* en *J. C. Spangenberg*, controleurs der derde klasse; tot [illegible] der derde klasse, *H. Baud*, *W. T. van Reede van Oudtshoorn*, en *H. C. A. van Nes*, surnumeraire ambtenaren der eerste klasse; tot surnumeraire ambtenaren der eerste klasse, *R. Schiff*, *T. H. Sluyter* en *W. C. Vosmaer*, surnumeraire ambtenaren der tweede klasse; tot surnumeraire ambtenaren der tweede klasse, *A. T. W. Bangkarts* en *J. C. Zimmers van Toorenburg*, surnumeraire ambtenaren der derde klasse.

Eervol uit 's lands dienst ontslagen, de ambtenaar mr. *B. G. Rinia van Nauta*, laatstelijk ommegaanden regter in de Samarangsche afdeeling, en de hoofdcommies bij 's lands algemeene kas te Batavia, voor de perceptie der middelen, *A. E. Tiele*.

[illegible] eervol ontslagen de [illegible] ontvanger der inkomende en uitgaande regten [illegible] residentie Japara, *T. A. M. Clarisse*, [illegible] commies [illegible] van financiën, *E. Kirch* [illegible]

Op verzoek eervol uit 's Lands dienst ontslagen, [illegible] van pensioen, de ambtenaar *J. C. Fleur*, laatstelijk klerk bij het vendudepartement te Batavia.

Bij het militair departement zijn bij het wapen der infanterie bevorderd:

Tot kapiteins, bij het 3de bat., de eerste luit. *L. Pison*, van het 4de bat.; bij het 7de bat., de eerste luit. *H. W. Bays*, bij het 8ste bat.; de eerste luit. *F. Post*, van het garnizoens-bataillon te Palembang; bij het garnizoens-bataillon te Banka, de eerste luit. *J. A. Moorrees*, van het 8ste bat.; bij het garnizoens-bat. ter Sumatra's Westkust, de eerste luit. jonkheer *L. de Ostenbroeck*, van het 2de bat.

Tot eerste luitenants: bij het derde bat., de tweede luit. *G. L. van Oldenborgh*, van het bat.; bij het 6de bat., de tweede luit. *R. Boeger*, van het bat.; bij het 8ste bat., de tweede luit. *A. G. van Santen*, van het bat.; bij het 10de bat., de tweede luit. *E. W. T. F. Preusser*, van het bat.; bij het garnizoens-bat. ter Sumatra's Westkust, de tweede luit. *P. F. van Gorkum*, van het bat.; bij de 1ste afdeeling depôt, de tweede luit. *C. G. Knapper*, van dat korps; bij de 4de afdeeling depôt, de tweede luit. *G. A. Wiltens*, van dat korps.

Tot tweede luitenants: bij het 5de bat., de sergeant-majoor *G. Bruyns*, van het korps sappeurs; bij het 6de bat., de adjudant onderofficier *J. E. Diederiks*, en de sergeant-majoor *J. H. D. Roque*, beiden van het bat.; bij het 7de bat., de sergeant *J. J. B. Starke*, van het 9de bat.; bij het 8ste bat., de sergeant-majoor *J. P. H. C. de Neree*, van het 9de bat., de sergeanten *F. W. Baumann*, van het 2de, en *J. C. van der Meulen*, van het 9de bat.; bij het 9de bat., de sergeant *H. W. Peeters*, van het 7de bat.; bij het 11de bat., de sergeant-majoor *C. F. J. Diederiks*, van het bat.; bij het 14de bat., de sergeant-majoor *H. A. M. Latour*, van het 7de bat.; bij het garnizoens-bat. te Palembang, de adjudant onder officier *J. P. Gosenson*, van het 9de bat.; bij de 1ste afd. depôt, de sergeant-majoor *C. A. Schaak*, van het 7de bat.; bij de 3de afd. depôt, de sergeant *F. A. Amibt*, van het 3de bat.

Bij het personeel der artillerie bevorderd:

Tot kapitein, de eerste luitenant *J. C. M. E.* baron *van Reede van Oudtshoorn*.

193ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

25e Trekking. N°. 21261, *f* 30,000; N°. 23488, *f* 1000.
26e —— N°. 13335, *f* 1000.
27e —— N°. 5262, *f* 5000; N°. 15609, 4025, ieder *f* 1000.
28e —— Geene.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (*17 September*) werden omgezet: Ned. Werk. Sch. 2½ pCt. 62 drie zest.; Nieuwe 3 pCt. 75¼; dito 5 pCt. 99¾, elf zest.; Syndic. 4½ pCt. 99⅝, ¾; Handelm. 146⅝, ¾; Rijn Spoorw. 103¾; Ardoins 20¾, elf zest.; dito Coupon 24½; dito 3 pCt. 34¾, ⅞; Fransche uitgest. 7½; Portug. te Lond. 2½ pCt. 46½; Binnenl. 5 pCt. 88¼, 73¼; Braz. 86½.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.